

Rapport

Rapport betreffende een klacht over het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland.

Datum: 29 november 2011

Rapportnummer: 2011/353

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat zij op 10 december 2009 door politieambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland is aangehouden en overgebracht naar het politiebureau. Ook klaagt verzoekster over de wijze waarop dit is gebeurd.

Verder klaagt verzoekster over de gang van zaken tijdens haar verblijf op het politiebureau. Hierbij gaat het om de duur van dit verblijf, de tijd die was verstreken voordat werd geprobeerd bekenden van verzoeker te informeren over dit verblijf en de wijze waarop verzoeksters telefoon is afgenomen.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

Op 10 december 2009 parkeerde verzoekster haar auto op een plek waar dat niet is toegestaan. Zij deed dit om wat boodschappen te doen. Toen verzoekster terug liep naar haar auto, stonden betrokken politieambtenaren de heren M. en S. bij deze auto. Op enig moment ontstond er een discussie tussen verzoekster en de politie. Uiteindelijk is verzoekster aangehouden en overgebracht naar het politiebureau.

I. Ten aanzien van de aanhouding

Bevindingen

Visie verzoekster

1. Verzoeksters lezing is als volgt. Toen zij bij haar geparkeerde auto aankwam, zei zij tegen de politie dat zij wist dat de auto verkeerd stond. Zij verontschuldigde zich hiervoor. De politie reageerde hier niet op. Verzoekster vroeg vervolgens of zij haar auto dan maar zou wegzetten. Opnieuw reageerde de politie niet. Verzoekster ging ervan uit dat de politie akkoord was en dat zij geen bekeuring zou krijgen. Zij veronderstelde dan ook dat zij weg mocht rijden. Verzoekster stapte haar auto in en ineens werd de portier van haar auto tegengehouden door een politieambtenaar. Hij wilde verzoeksters rijbewijs zien. Verzoekster mopperde wat en riep: jullie zijn klojo's. Vervolgens sleurde één van de politieambtenaren verzoekster aan haar arm de auto uit. Hij zei: u gaat mee naar het politiebureau. Verzoekster begreep het niet en vroeg waarom. Daarna werd verzoekster nog harder bij haar arm beetgepakt. Ook de andere politieambtenaar hield haar inmiddels vast. Verzoekster zei: ik ga niet mee, ik weet niet waarom. De politie zei alleen dat verzoekster mee moest naar het politiebureau, maar zij gaf niet aan wat de reden hiervoor was. Verzoekster raakte in paniek en probeerde zich los te maken uit de greep van de politieambtenaren, maar dat lukte niet. Verzoekster heeft hierbij niet geslagen, maar zij heeft wel weerstand geboden. Intussen stonden er veel mensen om verzoekster heen. De

politie nam verzoekster bij haar arm in de houdgreep en zij werd gedwongen te voet naar het politiebureau te gaan. Hierbij is haar bovenarm gekneusd. Verzoekster was boos, omdat zij niet wist waarvoor zij werd meegenomen naar het politiebureau. Het zou kunnen dat verzoekster onderweg naar het politiebureau heeft gezegd dat ze de politieambtenaren zou gaan aanklagen en zij hun baan zouden verliezen, omdat verzoekster een hoge politiefunctionaris kent. Verzoekster hoorde pas op het politiebureau waarvoor zij was aangehouden.

2. Verzoekster heeft het woord klojo gebruikt vanwege het onprofessionele karakter van de aanhouding; eerst niet bekeuren en vervolgens met geweld bekeuren. Volgens verzoekster hebben de politieambtenaren in geen enkel opzicht normaal contact met haar gemaakt. Verzoekster vindt dat zij niet met respect is behandeld en dat zij absoluut niet onwillig was. Zij was bereid om de bekeuring voor het fout parkeren te betalen, omdat zij wist dat haar auto verkeerd stond. In een brief van 10 december 2009 heeft verzoekster aangegeven dat zij haar rijbewijs aan de politie had gegeven toen hierom werd gevraagd. Tijdens een persoonlijk gesprek dat verzoekster met medewerkers van de Nationale ombudsman heeft gehad, zei verzoekster dat zij bezig was met het zoeken naar haar rijbewijs in haar tas, maar de politie haar uit de auto trok voordat zij haar rijbewijs aan de politie had kunnen overhandigen. Verzoekster is van mening dat de politie om haar rijbewijs heeft gevraagd om haar nog eens extra op haar nummer te zetten. De politieambtenaren waren namelijk niet van plan om verzoekster te bekeuren. Verzoekster vindt dat het optreden van de politie kan worden gezien als buitenproportioneel machtsvertoon. Zij heeft vanwege het optreden van de politie weken niet kunnen functioneren. Verzoekster wil het geld dat zij voor de twee bekeuringen heeft moeten betalen terug. Ook wil zij een financiële vergoeding, omdat zij twee weken niet heeft kunnen werken door dit voorval.

3. Verzoekster heeft tijdens het onderzoek een verklaring van een psychiater aan de Nationale ombudsman gestuurd. In deze verklaring is vermeld dat de psychiater verzoekster daags na de aanhouding door de politie heeft onderzocht. Uit het lichamelijke onderzoek bleek dat verzoekster een zeer pijnlijke schouder met bewegingsbeperking had. Verder is in de verklaring vermeld dat verzoekster een bloeduitstorting op haar schouder en onderarm had en zij ontvellingen op haar pols had. Verder merkt de psychiater op dat verzoekster geen oogcontact maakt, zij onrustig is en zij een angstige en opgejaagde indruk maakt. Haar stemming is somber en bij vlagen heftig en boos.

Informatie verstrekt door betrokken politieambtenaren

4. Betrokken politieambtenaren M. en S. hebben verklaard dat zij op 10 december 2009 onderweg waren naar het politiebureau voor de debriefing die een half uur voor het einde van de diensttijd wordt gehouden. Op een kruising zagen zij een auto staan. M. en S. zagen dat deze auto hinder veroorzaakte voor het overige verkeer. Op enig moment zagen zij verzoekster in hun richting komen lopen. M. dacht: ik zal deze vrouw even waarschuwen en vragen of zij haar auto onmiddellijk wil verwijderen zonder haar een

bekeuring te geven. Toen verzoekster bij de auto aankwam, hebben M. en S. haar gedag gezegd. Verzoekster reageerde niet. Terwijl S. aan verzoekster uitlegde dat haar auto voor hinder zorgde, zei verzoekster: 'ik weet het, maar ik heb last van mijn rug'. Daarna stapte verzoekster in haar auto en deed zij de portier dicht. M. en S. vonden dat verzoekster zich nonchalant gedroeg, omdat zij deed alsof M. en S. er niet stonden. Als verzoekster had aangegeven dat de auto van haar was en zij de auto zou wegzetten dan was dit voor M. voldoende geweest om verzoekster door te laten rijden. Hij had dan geen bekeuring aan verzoekster gegeven.

5. Nadat verzoekster in haar auto was gaan zitten, liep M. naar het raam van de auto en tikte hierop. M. had het idee dat verzoekster weg wilde rijden. Vervolgens vroeg M. aan verzoekster of hij haar rijbewijs mocht inzien. Verzoekster zei: 'ik geef mijn rijbewijs niet aan jullie. Jullie zijn klojo's'. M. vroeg wat verzoekster zojuist had gezegd. Verzoekster zei: jullie zijn klojo's. Daarna stapte verzoekster uit de auto. M. heeft toen tegen verzoekster gezegd dat zij was aangehouden voor belediging. Verzoekster werd boos, begon te slaan en M. en S. van zich af te duwen. Volgens S. zei verzoekster: bekijk het maar, ik ben helemaal niet aangehouden. M. zag dat verzoekster met haar handen in de richting van S. sloeg. Vervolgens heeft M. verzoekster bij haar bovenarm vastgehouden, zodat zij rustig zou worden. Daarna kwamen er collega's van M. en S. aanrijden. Collega O. heeft gesteld dat toen hij aankwam, hij zag dat verzoekster M. en S. van zich afduwde. O. wilde van M. en S. weten wat er aan de hand was. Doordat verzoekster bleef roepen dat zij het niet eens was met het optreden, was het volgens O. nauwelijks mogelijk met M. en S. te praten. O. heeft aan verzoekster gevraagd of zij rustig mee wilde gaan naar het politiebureau. Verzoekster riep dat zij niet met M. en S. mee wilde, omdat zij snotneuzen waren. M. en S. hebben verzoekster meerdere keren verteld dat zij was aangehouden voor belediging. Daarnaast hebben M. en S. meerdere keren uitgelegd dat verzoekster mee moest naar het politiebureau, maar verzoekster wilde niet mee. S. heeft op enig moment gezegd dat als verzoekster niet mee zou gaan, zij gedwongen mee zou worden genomen. Verzoekster zei: bekijk het maar. Vervolgens hebben M. en S. verzoekster aan beide armen vastgepakt en hebben haar mee laten lopen naar het politiebureau. Onderweg schreeuwde verzoekster onder andere dat dit de laatste dag van M. en S. zou zijn en dat zij ontslagen zouden worden. Ook riep zij dat zij de hoofdcommissaris van Utrecht kende. Tijdens het overbrengen naar het politiebureau hebben M. en S. verzoekster niet bij haar polsen gepakt. Ook hebben zij verzoekster niet geboeid.

6. M. heeft aangegeven dat verzoekster verward en overspannen overkwam. Volgens O. probeerden M. en S. op een normale manier contact met verzoekster te maken, maar stond verzoekster hier totaal niet voor open. Tijdens het voorval met verzoekster stond er een groep mensen op straat te kijken op een afstand van twee tot tien meter. S. heeft aangegeven dat als je de politie beledigt, je wordt aangehouden en je mee gaat naar het politiebureau. Volgens S. moet je weten dat je fout zit. Toen M. en S. verzoekster aanspraken, gaf verzoekster S. het gevoel dat zij hoger stond dan zij; alsof M. en S. niets

waren en het niet belangrijk was wat zij zeiden. M. en S. kunnen zich niet meer herinneren of verzoekster op straat uiteindelijk haar rijbewijs heeft gegeven. M. heeft gesteld dat hij om het rijbewijs heeft gevraagd omdat hij een gesprek met verzoekster wilde aangaan. Verder heeft M. aangegeven dat als hij een rijbewijs in handen heeft, iemand niet weg zal rijden. Ook weet M. dan met wie hij te maken heeft. Toen M. verzoekster naar haar rijbewijs vroeg, overwoog hij nog om het bij een gesprek te houden en haar alleen een waarschuwing te geven. M. heeft aangegeven dat de aanhouding van verzoekster plaatsvond aan het einde van zijn dienst en hij op dat moment naar huis wilde. M. had dan ook liever gehad dat hij en verzoekster ieder hun eigen weg hadden kunnen gaan.

Visie korpsbeheerder

7. De korpsbeheerder acht de klacht van verzoekster ongegrond. Volgens de korpsbeheerder is deze zaak behoorlijk geëscaleerd en heeft de houding van verzoekster er zeker toe bijgedragen dat het contact zich heeft verslechterd. Verder stelt hij dat van onheuse bejegening door de betrokken politieambtenaren niet is gebleken. Verzoekster werkte niet mee en is door M. en S. bij de bovenarm gepakt en zo ongeboeid naar het politiebureau 100 meter verderop geleid. Volgens de korpsbeheerder mag de politie een aangehouden verdachte aan de armen vastpakken om haar te beletten met haar auto weg te rijden en zich op die manier aan de aanhouding te onttrekken. Hij is van mening dat het toegepaste geweld voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Beoordeling

8. Op veel punten staan de verklaringen van verzoekster tegenover die van de politie. Hierdoor is het lastig voor de Nationale ombudsman om met zekerheid vast te stellen wat er op die punten precies is gebeurd. Verzoekster zegt bijvoorbeeld dat toen zij bij haar auto aankwam, zij de politie aansprak en de politie hier niet op reageerde. De politie stelt op dit punt echter het tegenovergestelde. De Nationale ombudsman zal dan ook in het midden laten hoe dit eerste contact precies verliep. Verder stelt verzoekster dat de politie haar uit de auto heeft gesleurd. De politie stelt daarentegen dat verzoekster zelf uit de auto is gestapt. Ook op dit punt kan de Nationale ombudsman niet goed vaststellen wat er precies is gebeurd. Uit het onderzoek blijkt dat M. verzoekster op enig moment om verzoeksters rijbewijs heeft gevraagd en de situatie vervolgens is geëscaleerd. Ook staat vast dat verzoekster de politie heeft uitgemaakt voor klojo's en zij daarna is aangehouden voor belediging. Tijdens de aanhouding heeft de politie verzoekster bij haar bovenarm(en) vastgepakt en haar lopend naar het politiebureau ongeveer 100 meter verderop gebracht.

9. Uit het onderzoek is verder naar voren gekomen dat M. in eerste instantie niet van plan was om verzoekster een bekeuring te geven voor parkeren waar dit niet is toegestaan. Volgens M. en S. gedroeg verzoekster zich nonchalant en deed zij alsof M. en S. er niet stonden. Uit deze opmerkingen van M. en S. leidt de Nationale ombudsman af dat M. en S. door de opstelling van verzoekster het gevoel kregen dat zij hen niet serieus nam. M. stelt

dat hij naar verzoeksters rijbewijs heeft gevraagd, omdat hij een gesprek met verzoekster wilde aangaan. Op dat moment overwoog M. nog om het bij een waarschuwing te laten. Dit betekent naar het oordeel van de Nationale ombudsman dat M. het rijbewijs toen (nog) niet nodig had voor het uitschrijven van een bekeuring. De Nationale ombudsman ziet niet in waarom de politie niet in gesprek kon gaan met verzoekster zonder naar haar rijbewijs te vragen. Juist in het eerste contact met burgers kan de politie met haar gedrag proberen een escalatie van de situatie te voorkomen. Wanneer een burger zich arrogant en/of geïrriteerd gedraagt, dient de politie zich professioneel op te stellen. Dit betekent onder andere dat de politie de-escalerend optreedt. Het is vaak goed om een gesprek met een burger aan te gaan, maar wanneer dit gesprek door de politie wordt afgedwongen met de uitoefening van een bevoegdheid dan wordt de kans op escalatie juist vergroot in plaats van verkleind. De Nationale ombudsman kan zich niet aan de indruk onttrekken dat het vragen naar het rijbewijs een reactie was op het - volgens de politie arrogante - gedrag van verzoekster. De Nationale ombudsman zet dan ook vraagtekens bij het doel van het verzoek van M. Politieambtenaar M. had beter voor een andere aanpak kunnen kiezen zoals het weg laten rijden van verzoekster of het daadwerkelijk aangaan van een gesprek met haar zonder zijn gezag te laten gelden door een bevoegdheid uit te oefenen.

Ten aanzien van de aanhouding overweegt de Nationale ombudsman als volgt.

10. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. In dit geval gaat het om bescherming van het recht op persoonlijke vrijheid. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in verdragen en de Grondwet. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag ontnemen. Zo biedt artikel 53 Wetboek van Strafvordering (Sv) een wettelijke basis voor aanhouding van een persoon ten aanzien van wie een redelijke verdenking van een strafbaar feit bestaat (zie Achtergrond, onder 1.). Een aanhouding heeft tot doel onderzoek in te stellen naar een mogelijk gepleegd strafbaar feit en/of de identiteit van de verdachte.

11. Dat het parkeren van een auto op een plek waar dit niet is toegestaan uiteindelijk is uitgemond in een aanhouding en een overbrenging naar het politiebureau, lijkt op het eerste gezicht verregaand. Desondanks is de Nationale ombudsman van oordeel dat met de aanhouding en overbrenging van verzoekster naar het politiebureau het hiervoor vermelde behoorlijkheidsvereiste niet geschonden is. Nu verzoekster klojo's tegen de politie had gezegd, kon de politie verzoekster in redelijkheid aanmerken als verdachte van belediging. Verder is het begrijpelijk dat de politie onderzoek wilde doen naar het strafbare feit dat mogelijk was gepleegd. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat de politie verzoekster wilde horen op het politiebureau om meer duidelijkheid over de gang van zaken te krijgen. Daar komt bij dat het in de rede lag dat dit vrij snel kon worden afgehandeld, zodat de vrijheidsbeneming van beperkte duur zou zijn. Verder is meegewogen dat verzoekster zich ter plaatse niet meewerkend opstelde, zodat niet te verwachten was dat deze informatie op straat verkregen zou kunnen worden.

12. Verzoekster stelt dat de politie op straat de reden van de aanhouding niet heeft meegedeeld. De politie stelt daarentegen dat zij dit wel heeft gedaan. Het is mogelijk dat de politie de reden van aanhouding op straat heeft gezegd, maar verzoekster dit vanwege de hectiek niet heeft gehoord. De Nationale ombudsman kan niet met zekerheid vaststellen of de politie de reden van aanhouding op straat heeft meegedeeld aan verzoekster.

13. Uit de verklaringen van verzoekster en de politie komt naar voren dat de politie verzoekster meerdere keren heeft gezegd dat zij mee moest naar het politiebureau en verzoekster vervolgens heeft aangegeven dat zij niet mee ging. Verzoekster heeft dan ook de kans gehad om de aanhouding zonder fysiek ingrijpen te laten verlopen. Nu verzoekster niet vrijwillig mee ging, mocht de politie verzoekster bij haar bovenarm(en) beetpakken om zo de aanhouding en overbrenging van verzoekster naar het politiebureau te bewerkstelligen. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman was er geen minder ingrijpend middel voor handen. Van de politie hoeft niet verwacht te worden dat zij op straat in aanwezigheid van omstanders met een verdachte in onderhandeling gaat over het al dan niet meegaan naar het politiebureau. Hoewel het vastpakken in de beleving van verzoekster hardhandig was, ziet de Nationale ombudsman onvoldoende aanknopingspunten voor de aanname dat de politie niet proportioneel te werk is gegaan. De inhoud van de verklaring van de psychiater maakt dit niet anders, omdat uit de verklaringen van verzoekster en de politie naar voren komt dat verzoekster weerstand heeft geboden toen de politie haar wilde overbrengen naar het politiebureau. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de door verzoekster geboden weerstand heeft bijgedragen aan het ontstaan van (een deel van) de lichamelijke verschijnselen die de psychiater heeft geconstateerd.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

II. Ten aanzien van het verblijf op het politiebureau

Visie verzoekster

1. Verzoeksters lezing is als volgt. Nadat zij op het politiebureau was aangekomen, is zij gefouilleerd en in een cel gezet. Tijdens de foullering wilde verzoekster haar mobiele telefoon niet afgeven. Zij heeft tegen de politie gezegd dat zij naar huis wilde bellen, zodat haar familie niet ongerust zou worden. Verzoeksters dochter zat namelijk thuis op haar te wachten. De politie wilde verzoekster niet laten bellen en stelde dat als verzoekster de telefoon niet zou geven, zij nooit zou mogen bellen. Verzoekster wilde niet toegeven. De politieambtenaar kwam achter de balie vandaan en wilde verzoekster dwingen haar telefoon af te geven. Verzoekster was woest. De politieambtenaar draaide verzoeksters arm in tegengestelde richting. Dit deed pijn en er ontstond een ontvelde plek op verzoeksters pols. Verzoekster had haar horloge nog om toen haar pols werd verdraaid. Tijdens het afpakken van de telefoon heeft verzoekster weerstand geboden door de

telefoon heel vast in haar hand te houden. Verzoekster wist nog steeds niet waarom zij was aangehouden, zo stelt zij. Op enig moment kwam er een andere politie-ambtenaar bij verzoekster. Zij gaf aan dat zij moest bellen omdat niemand wist waar zij was en haar dochter thuis was. Daarna belde deze politieambtenaar vanaf verzoeksters telefoon naar het door haar opgegeven nummer. Hij kreeg de voicemail van verzoeksters zakenpartner. Op het politiebureau heeft verzoekster bezoek gekregen van een arts in verband met de verwondingen aan haar pols. Na het bezoek van de arts, kwamen er twee politieambtenaren naar verzoeksters cel. Verzoekster vroeg of naar haar zakenpartner of dochter kon worden gebeld. Eén van de politieambtenaren ging weg en toen hij terugkwam, liet hij verzoekster weten dat er contact was geweest.

2. Verzoekster schat dat zij rond 20:00 uur naar de verhoorkamer werd gebracht. Tijdens het verhoor heeft verzoekster geknepen in de arm van de politieambtenaar die haar verhoorde. Dit deed verzoekster omdat zij wilde voordoen hoe zij op straat in de houdgreep was gehouden. Verzoekster schat dat zij rond 21:15 uur terug naar haar cel werd gebracht. Volgens verzoekster is haar dochter pas tegen 22:00 uur gebeld en wilde de politie niet tegen haar dochter zeggen wat er aan de hand was en of verzoekster gewond was. Rond 22:30 uur kreeg verzoekster haar spullen terug, betaalde zij de bekeuringen en mocht zij het politiebureau verlaten. De gemachtigde van verzoekster heeft gesteld dat de vergrijpen in dit geval duidelijk waren: belediging en fout parkeren. Volgens hem had de politie de bekeuringen 10 minuten na binnenkomst op het bureau kunnen geven en dan had verzoekster weer kunnen gaan. Nu is verzoekster zes en een half uur vastgehouden voor fout parkeren, terwijl zij dit had toegegeven en de bekeuring wilde betalen. Volgens verzoekster heeft de politie tegen haar gezegd dat zij voor de maximale tijd zou worden vastgehouden.

Verzoekster heeft de Nationale ombudsman foto's toegestuurd waarop een schaafwond op een pols te zien is.

Informatie verstrekt door politieambtenaren

3. Politieambtenaar Van S. had dienst als hulpofficier van justitie toen hij naar de voorgeleidingsbalie liep en verzoekster daar zag staan. Zij hield haar mobiele telefoon in haar hand en riep dat zij wilde bellen. Volgens Van S. legde hij verzoekster uit dat bellen altijd mogelijk is, maar niet op dat moment. Eerst zou verzoekster worden gefouilleerd in verband met haar veiligheid en die van de politie. Verzoekster bleef haar telefoon krampachtig vasthouden en riep nog steeds dat zij moest bellen. Verzoekster zei dat het leek alsof zij in een politiestaat woonde. Nadat Van S. er bij verzoekster op had aangedrongen haar telefoon af te geven en verzoekster dit niet deed, vroeg Van S. aan zijn collega Z. om de telefoon van verzoekster af te pakken. Nadat Z. aan verzoekster had gevraagd om haar telefoon op de balie te leggen en hij had gezegd dat zij later mocht bellen, pakte Z. samen met collega Ev. de telefoon met zachte fysieke dwang uit de hand van verzoekster. Van S. zag dat Z. de pols van verzoekster vastpakte en de telefoon uit

haar hand draaide. Verzoekster draaide haar lichaam zo dat haar lichaam tussen Z. en de telefoon kwam. Ev. hield verzoeksters andere arm vast tijdens het afpakken van de telefoon. Z. stelt dat hij voelde dat verzoekster zich met kracht los probeerde te wrikken om te voorkomen dat de telefoon werd afgenomen. Uit een mutatie komt naar voren dat bij het afpakken van de telefoon vermoedelijk lichte verwondingen aan de pols van verzoekster zijn ontstaan. Tijdens het afpakken van de telefoon had verzoekster haar horloge nog om. De horlogeband bestond uit zilveren kabels en deze kabels hadden vermoedelijk de lichte verwondingen aan de pols van verzoekster veroorzaakt. Volgens Van S. heeft het afpakken van de telefoon enkele seconden geduurd.

4. Nadat de telefoon was afgepakt en verzoekster nader was gefouilleerd, is Van S. naar verzoekster toegegaan. Volgens Van S. noemde verzoekster politieambtenaren M. en S. snotneuzen. Ook zei verzoekster dat zij connecties op hoge plaatsen had en zij ervoor zou zorgen dat M. en S. zouden worden ontslagen. Van S. vertelde verzoekster waarom zij was aangehouden, legde de procedure uit en heeft geprobeerd verzoekster te kalmeren door haar te vragen wat er was gebeurd. Van S. stelt dat verzoekster hem tijdens dit gesprek meerdere keren met beide handen bij de rechterpols greep en hier hard in kneep. Verzoekster wilde hiermee duidelijk maken hoe hard de collega's haar hadden geknepen. Van S. denkt dat de voorgeleiding van verzoekster 5 tot 10 minuten heeft geduurd. Toen verzoekster met Van S. in gesprek was, hoorde Z. dat verzoekster klaagde over pijn in haar pols. Naar aanleiding hiervan heeft Z. contact opgenomen met de Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdienst en is er een arts bij verzoekster geweest. Van S. heeft gesteld dat mensen vaak al na 15 tot 30 minuten naar bekenden kunnen bellen. Van S. vindt dat het in het geval van verzoekster redelijk lang heeft geduurd voordat voor het eerst is geprobeerd om bekenden te bellen.

5. Politieambtenaren E. en V. hebben verzoekster verhoord. Volgens E. probeerde verzoekster het gesprek te overheersen. Toen haar dit niet lukte, zag E. aan verzoeksters lichaamstaal en woordgebruik dat zij hier agressief van werd. Tijdens het verhoor haalde zij M. en S. aan als broekies. Op enig moment greep verzoekster E. stevig vast bij zijn arm. Hierna riep zij: 'zo deden ze dat'. E. heeft gesteld dat het onmogelijk is om ervoor te zorgen dat iemand die is aangehouden voor belediging binnen 10 tot 20 minuten weer buiten staat. Als het om een normale zaak voor belediging gaat en alles kort en simpel is dan kan iemand bijvoorbeeld binnen 3 uur buiten zijn. In het geval van verzoekster zijn er verschillende dingen voorgevallen waardoor zij volgens E. niet eerder buiten had kunnen staan. Hij heeft aangegeven dat verzoekster eerst om een advocaat had gevraagd en in zo'n geval wordt gewacht met het verhoor. Later heeft verzoekster aangegeven dat zij geen advocaat wilde, omdat het te lang duurde. Verder was er in het geval van verzoekster letsel ontstaan tijdens het fouilleren en moest er een arts komen. Volgens politieambtenaar V. had verzoekster om een arts gevraagd. E. stelt dat hij heeft moeten wachten met het verhoor totdat de arts was geweest. Hij denkt dat de arts een half uur met verzoekster heeft gesproken. Ongeveer 1 minuut na het vertrek van de arts zijn E. en V. begonnen met

het verhoor. Volgens E. heeft het verhoor van verzoekster vrij lang geduurd, omdat zij veel te vertellen had. Hij schat dat het verhoor van verzoekster ongeveer een uur heeft geduurd. V. heeft aangegeven dat verzoekster na het verhoor wilde dat er meerdere wijzigingen in het proces-verbaal van het verhoor werden aangebracht. Het lezen en wijzigen van het proces-verbaal heeft volgens V. ongeveer 20 minuten geduurd.

Na overleg met een parketsecretaris is aan verzoekster een transactievoorstel van € 300 aangeboden in verband met het beledigen van M. en S. Verzoekster heeft dit bedrag op het politiebureau betaald. Voor het fout parkeren is een kennisgeving van beschikking aan verzoekster uitgereikt.

Registraties

6. Uit de registraties van de politie komt het volgende naar voren:

16:25 uur aanhouding verzoekster op straat;

16:32 uur aankomst verzoekster op politiebureau;

16:47 uur voorgeleiding;

16:48 uur afpakken telefoon;

16:55 uur plaatsing arrestant in ruimte;

18:02 uur arts in kennis gesteld van pijnklacht verzoekster aan pols;

18:11 uur collega van verzoekster in kennis gesteld van verblijf verzoekster op politiebureau. Collega zou familie inlichten;

18:12 uur dochter en zoon verzoekster gebeld, maar werd niet opgenomen;

19:40 uur arts bij verzoekster in verband met pols;

20:05 uur verhoor verzoekster;

22:22 uur einde verhoor;

22:31 uur verzoekster heengezonden.

Uit het formulier dat de arts (die verzoekster op het politiebureau heeft bezocht) heeft ingevuld, komt naar voren dat verzoekster een zwelling vlak onder haar polsgewricht en een ontvelling op haar pols had. Ook had verzoekster een gevoelige arm. De arts schatte dat de duur van de genezing twee tot drie dagen zou zijn.

Visie korpsbeheerder

7. Volgens de korpsbeheerder lag er in het geval van verzoekster ongeveer twee uur tussen de voorgeleiding en de start van het verhoor. Voordat het verhoor plaatsvindt moet een verdachte worden voorgeleid, ingeschreven en gefouilleerd. Verder dient er een aanhoudingsproces-verbaal te worden opgemaakt en moeten de politieambtenaren die het verhoor zullen afnemen ter voorbereiding alle documenten doorlezen. Een voorbereidingstijd van twee uur is dan alleszins redelijk te noemen. Hierbij is volgens de korpsbeheerder ook van belang dat het gedrag van verzoekster niet heeft bijgedragen aan een snelle afhandeling van de zaak. Het afnemen van de telefoon vergde veel energie en tijd. Daarnaast heeft Van S. bij de voorgeleiding veel tijd en energie moeten steken in het creëren van een situatie waarbinnen communicatie met verzoekster mogelijk was. De houding van verzoekster heeft ervoor gezorgd dat de voorgeleiding, inschrijving en fouillering veel tijd vergden. Nadat deze handelingen waren afgerond, heeft de hulpofficier van justitie toestemming gegeven om bekenden van verzoekster in kennis te stellen van haar verblijf op het politiebureau. Dat dit moment ná 18:00 uur was gelegen, is door verzoekster zelf veroorzaakt. Nu verzoekster niet vrijwillig haar telefoon wilde afgeven en zich bleef verzetten, zag de politie zich genoodzaakt met enig geweld de telefoon af te nemen. De korpsbeheerder is van mening dat het toegepaste geweld niet disproportioneel was. Hij komt tot de conclusie dat de klacht van verzoekster ongegrond is.

Beoordeling

8. Ook bij de klacht over de duur van het verblijf van verzoekster op het politiebureau, is het eerder genoemde recht op persoonlijke vrijheid in het geding (zie klacht I, onder 10.).

9. In de wet is vastgelegd dat een verdachte mag worden opgehouden voor onderzoek. Op grond van artikel 61 Sv mag een verdachte in principe niet langer dan zes uren voor onderzoek worden opgehouden (zie Achtergrond, onder 1.). Deze termijn van zes uren begint te lopen op het moment waarop de (hulp)officier van justitie beveelt dat de verdachte wordt opgehouden voor onderzoek. Het ophouden vindt plaats in het belang van het onderzoek. Hieronder wordt mede verstaan het belang van het uitreiken van mededelingen over de strafzaak aan de verdachte. Uit de Memorie van Toelichting bij artikel 61 Sv blijkt dat bij de uit te reiken stukken kan worden gedacht aan een dagvaarding, oproeping voor de zitting en transactievoorstel (zie Achtergrond, onder 2.).

10. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman komt het volgende naar voren. Verzoekster is rond 16:30 uur op het politiebureau aangekomen. Vervolgens is zij voorgeleid aan de hulpofficier van justitie en gefouilleerd. Uit de registraties van de politie blijkt dat verzoekster vlak voor 17:00 uur in een cel is geplaatst. Verder komt uit het onderzoek naar voren dat rond 18:00 uur een arts in kennis is gesteld van de pijnklachten van verzoekster aan haar pols. Nu politieambtenaar Z. stelt dat hij de arts heeft gebeld naar aanleiding van de opmerking van verzoekster dat zij pijn aan haar pols had, verzoekster deze opmerking tijdens het gesprek met Van S. zou hebben gemaakt en de

voorgeleiding rond 17:00 uur was afgerond, gaat de Nationale ombudsman ervan uit dat er bijna een uur is verstreken tussen het plaatsen van verzoekster in haar cel en het bellen van een arts. Het lijkt er dan ook op dat de politie op dit punt niet voortvarend heeft gehandeld.

11. Nadat de arts was gebeld, heeft de politie gewacht met het verhoor totdat de arts bij verzoekster was geweest. Uit de registraties van de politie blijkt dat de arts rond 19:40 uur bij verzoekster was. Vervolgens is rond 20:00 uur het verhoor van verzoekster begonnen. Dit wijst er naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet op dat de politie heeft getalmd met het starten van het verhoor nadat de arts bij verzoekster was geweest. Uit de verklaringen van verzoekster en de betrokken politieambtenaren komt naar voren dat het verhoor van verzoekster inclusief het ondertekenen van het proces-verbaal meer dan een uur heeft geduurd. Daarna heeft de politie overleg gehad met een parketsecretaris en is het aanbieden van het transactievoorstel voorbereid. De Nationale ombudsman gaat ervan uit dat dit ongeveer een uur in beslag heeft genomen, aangezien verzoekster - na betaling van het transactievoorstel - rond 22:30 uur het politiebureau heeft verlaten. Dit acht de Nationale ombudsman niet onredelijk lang.

12. Hoewel de Nationale ombudsman zich kan voorstellen dat verzoekster haar verblijf op het politiebureau als zeer lang heeft ervaren, krijgt hij - het geheel overziend en op een kritische kanttekening na - niet de indruk dat de politie onvoldoende voortvarend te werk is gegaan. Hierbij is van belang dat verschillende factoren voor vertraging hebben gezorgd: het incident met het afpakken van de telefoon, het wachten op de arts en het bezoek van de arts. De Nationale ombudsman heeft de indruk dat vooral het wachten op de arts en het verhoren van verzoekster veel tijd in beslag hebben genomen. Verder merkt hij op dat de opstelling van verzoekster niet heeft bijgedragen aan een snelle afhandeling van de verschillende acties op het politiebureau. De Nationale ombudsman komt dan ook tot de conclusie dat de politie het vereiste dat grondrechten dienen te worden gerespecteerd - in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid - niet heeft geschonden.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

13. Ten aanzien van het afpakken van de telefoon overweegt de Nationale ombudsman als volgt. Vast staat dat de politie aan verzoekster heeft gevraagd om haar telefoon af te geven, verzoekster dit heeft geweigerd en de politie de telefoon uiteindelijk heeft afgepakt. Ook staat vast dat verzoekster tijdens het afpakken van de telefoon weerstand heeft geboden.

14. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de ontvelde plek op verzoeksters pols is ontstaan tijdens het afpakken van de telefoon. Hierbij is meegewogen dat verzoekster bij de aanhouding op straat niet bij haar pols(en), maar bij haar bovenarm(en) is beetgepakt en verzoekster bij het afpakken van de telefoon wel bij haar pols is vastgepakt. Verder is meegewogen dat zij op dat moment haar horloge - waarvan de band

bestaat uit zilveren kabels - nog om haar pols had en verzoekster weerstand heeft geboden tijdens het afpakken van de telefoon.

15. Een insluitingsfoullering is gebaseerd op artikel 28, eerste lid, van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren (zie Achtergrond, onder 3.). Deze foullering is te beschouwen als een maatregel in het belang van de veiligheid op het politiebureau en de bescherming van de in te sluiten persoon. Deze foullering mag standaard worden verricht. Uit de Nota van Toelichting bij de ambtsinstructie blijkt dat bij deze foullering ook voorwerpen in bewaring kunnen worden genomen die binnen het cellencomplex aanleiding geven tot onrust (zie Achtergrond, onder 4.). Als voorbeelden worden hierbij genoemd: geld, sieraden en waardepapieren. Gezien het voorgaande is de Nationale ombudsman van oordeel dat van verzoekster mocht worden verwacht dat zij haar telefoon aan de politie gaf toen de politie hierom vroeg. Nu verzoekster weigerde haar telefoon af te geven, kan de Nationale ombudsman zich voorstellen dat de politie zich genoodzaakt zag over te gaan tot het afpakken daarvan. Niet is gebleken dat de politie hierbij meer geweld heeft gebruikt dan nodig was. Het is te betreuren dat verzoekster bij het afpakken van de telefoon een schaafwond aan haar pols heeft opgelopen, maar dit is mede veroorzaakt door het horloge dat verzoekster nog om had en de door haar geboden weerstand. De Nationale ombudsman komt dan ook tot de conclusie dat de politie het evenredigheidsvereiste niet heeft geschonden (zie Achtergrond, onder 5.).

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

16. Ten aanzien van het zoeken van contact met bekenden van verzoekster merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Zoals hiervoor is overwogen, kwam verzoekster rond 16:30 uur aan op het politiebureau. De voorgeleiding van verzoekster vond plaats rond 16:50 uur. De voorgeleiding heeft 5 tot 10 minuten geduurd en het afpakken van de telefoon heeft volgens Van S. enkele seconden geduurd. Zelfs als zou worden aangenomen dat het gehele incident (vanaf het vragen aan verzoekster om haar telefoon af te geven tot en met het daadwerkelijk afpakken hiervan) enkele minuten zou hebben geduurd, dan nog was dit alles rond 17:00 uur afgerond. Uit de registraties van de politie blijkt dat om 18:11 uur voor het eerst is geprobeerd om bekenden van verzoekster te bellen. Dit is dus ruim een uur nadat de foullering en voorgeleiding van verzoekster waren afgerond. De Nationale ombudsman ziet niet in waarom de politie niet eerder kon bellen naar bekenden van verzoekster. Dat de politie bekenden van de ingeslotene zo spoedig mogelijk op de hoogte stelt van de insluiting is geregeld in artikel 27, eerste lid, van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 3.). Door pas om 18.11 uur voor het eerst bekenden van verzoekster te bellen, heeft de politie gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid (zie Achtergrond, onder 6.).

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

Slotbeschouwing

In deze zaak begon het contact tussen verzoekster en de politie met iets kleins, namelijk een verkeerd geparkeerde auto. Uiteindelijk is de situatie geëscaleerd. Verzoekster is aangehouden en overgebracht naar het politiebureau. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat dit een nare ervaring voor verzoekster is geweest. Uit het verhaal van verzoekster komt naar voren dat deze ervaring ook in de weken erna nog gevolgen voor haar heeft gehad. Dit is natuurlijk te betreuren. De Nationale ombudsman ziet echter ook dat verzoekster zelf een aandeel in de escalatie heeft gehad. Verzoekster heeft zich op diverse momenten niet meewerkend opgesteld. Daarnaast heeft de Nationale ombudsman de indruk dat de houding van verzoekster ten opzichte van de politie denigrerend was. Een burger hoort de politie niet uit te maken voor klojo's en snotneuzen. Tegelijkertijd mag van de politie worden verwacht dat zij de-escalerend optreedt en zij niet automatisch overgaat tot aanhouding. Zoals de Nationale ombudsman in zijn rapporten 2009/258 en 2009/259 heeft overwogen, dient de politie de vraag of zij een burger kan aanmerken als verdachte van een strafbaar feit te onderscheiden van de vraag of zij moet overgaan tot aanhouding van die burger. Dat een burger als verdachte kan worden aangemerkt, brengt dan ook niet automatisch met zich dat de politie die burger moet aanhouden. Een eventuele aanhouding heeft tot doel onderzoek in te stellen naar een mogelijk gepleegd strafbaar feit en/of de identiteit van de verdachte. Als de politie tot aanhouding wil overgaan, dient zij zich af te vragen of dit ook daadwerkelijk nodig is om het hiervoor genoemde onderzoek te doen. In de verklaringen van M. en S. bespeurt de Nationale ombudsman een zeker automatisme ten aanzien van aanhoudingen. Daarom hecht hij eraan te benadrukken dat de politie in ieder individueel geval een afweging dient te maken.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland is gegrond ten aanzien van de tijd die is verstreken voordat werd geprobeerd bekenden van verzoekster te informeren, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid. Voor het overige is de klacht niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 53

"1. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen. (...)"

Artikel 61

"1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord.

3. Ophouding als bedoeld in het eerste en tweede lid vindt plaats in het belang van het onderzoek, waaronder mede wordt verstaan het belang van het aan de verdachte in persoon uitreiken van mededelingen over de strafzaak."

2. Memorie van Toelichting bij artikel 61 Wetboek van Strafvordering (TK 2004-2005, 29805, nr. 3)

"Bij de uit te reiken stukken moet natuurlijk worden gedacht aan de dagvaarding of oproeping voor de terechtzitting (...) maar ook andere stukken kunnen worden uitgereikt, zoals een transactievoorstel (...)."

3. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

Artikel 27

"1. Voor zover het bij of krachtens het Wetboek van Strafvordering bepaalde zich hiertegen niet verzet stelt de ambtenaar een familielid of een huisgenoot van een ingeslotene zo spoedig mogelijk op de hoogte van de insluiting. In het geval de ingeslotene minderjarig is, doet hij dit uit eigen beweging, indien de ingeslotene meerderjarig is, doet hij dit slechts op verzoek van de ingeslotene. (...)"

Artikel 28

"1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen.

2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring. (...)"

4. Nota van Toelichting bij artikel 28 Ambtsinstructie (Staatsblad 1994, 275)

"Daarnaast kunnen ook geld, sieraden en waardepapieren in bewaring worden genomen. Deze voorwerpen zullen niet zozeer gevaarlijk zijn omdat hiermee bv. brand kan worden gesticht, maar kunnen binnen het cellencomplex aanleiding geven tot onrust, bv. indien deze voorwerpen zoek raken."

5. Evenredigheidsvereiste

Het evenredigheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

6. Het vereiste van voortvarendheid

Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat overheidsinstanties slagvaardig en met voldoende snelheid optreden.